

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Enheten för bostäder och byggande

Diarie nr: LI2024/02351

2025-05- 12

Remiss av Boverkets rapport Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn (2024:26)

VVS-Fabrikanterna tackar för möjligheten att inkomma med kommentarer på aktuell remiss. VVS-Fabrikanterna är VVS- och VA-industrins branschorganisation. Föreningen består av drygt 100 ledande företag som marknadsför och säljer produkter och material på den svenska och internationella marknaden.

Generell kommentar

VVS-Fabrikanterna vill inledningsvis framföra att Boverkets redovisning av regeringsuppdraget är gedigen och väl genomarbetad. Boverket har identifierat flera viktiga frågor och åtgärder som kan främja arbetet mot en mer cirkulär byggsektor. VVS-Fabrikanterna anser att det är positivt att Boverket har ett aktivt arbete inom området ökad resurseffektivitet och cirkularitet för att på olika sätt stödja arbetet i byggsektorn. Myndigheter, såsom Boverket, har viktiga roller i att ta fram underlag, göra analyser och ge vägledning till sektorns aktörer. VVS-Fabrikanterna anser därför att Boverket bör få i uppdrag av regeringen att fortsätta det arbete som myndigheten nu har påbörjat för att kunna arbeta vidare med flera av de förslag som myndigheten lagt fram. VVS-Fabrikanterna vill uppmana Boverket att samverkan med branschens aktörer är av yttersta vikt för att lyckas med en cirkulär omställning.

Ett mer resurseffektivt nyttjande av råvaror, material och produkter är en nödvändighet för att möta framtida behov av samhällsutveckling på ett hållbart sätt. En viktig del i ökad resurseffektivitet är att öka de cirkulära flödena i byggsektorn. Det pågår arbete inom hela sektorns värdekedja för att ställa om, men mycket arbete kvarstår.

Ökad resurseffektivitet och mer cirkulära byggmaterialflöden är en prioriterad fråga för branschen. Den 23 januari 2025 lanserade Byggmaterialindustrin rapporten ”Vägen mot mer cirkulära byggmaterialflöden – Byggmaterialindustrins perspektiv”. Rapporten

beskriver hur byggmaterialindustrin kan bidra till ett mer cirkulärt samhälle, där olika material har olika förutsättningar och lösningar. I rapporten lyfts också viktiga åtgärder som kan vidtas inom bygg- och anläggningssektorn samt uppmaningar till myndigheter och politiken för att främja omställningen.

Byggmaterial är ett brett begrepp och förutsättningarna och lösningarna för cirkularitet skiljer sig mycket åt mellan olika byggmaterial och produkter. Arbetet för en ökad cirkularitet behöver därför till stor del ha ett material- och byggproduktspecifikt fokus.

Boverket skriver att en nyckelfaktor för att öka återbruket är att återbrukade produkter blir tillgängliga direkt ”från hyllan”. Här vill VVS-Fabrikanterna framföra att det för vissa produkter kan vara möjligt att ha återbrukade produkter på hyllan, men det är långt ifrån en rimlig eller möjlig lösning för andra material och produkter, av praktiska eller ekonomiska skäl. Att hålla stora lager av återbrukade produkter är mycket kostnadsdrivande och inte alltid en optimal lösning.

VA- och VS-produkter lämpar sig olika utifrån ett återbruksperspektiv, beroende på vilka produktområden vi syftar på. Många produkter i kontakt med vatten har en naturlig livslängd på grund av att de utsätts för korrosion. De ska även uppfylla ständigt förändrade hälso- och funktionskrav. VVS-Fabrikanterna har därför, på eget initiativ, påbörjat arbetet med att ta fram en guide för att hjälpa fastighetsägare, byggherrar och konsulter att ta rätt beslut i frågan. För oss är frågan om certifiering av återbrukade, reparerade och uppgraderade produkter central då funktion- och beständighetskrav är centrala bedömningsfaktorer. Vad gäller återvinning arbetar våra medlemmar kontinuerligt med detta, och som exempel kan nämnas att cirka 90 procent av all mässing redan kommer från återvunna källor.

Det mest resurseffektiva är ofta att bevara det som redan har byggts genom effektiv användning, underhåll och uppgradering. Det vill säga att eftersträva lång livslängd på det som har byggts. Detta måste ligga till grund i arbetet att utveckla den cirkulära ekonomin i byggsektorn.

Det kräver ett långsiktigt nytänkande för att möjliggöra detta i högre grad, samtidigt som Boverkets ambition kring cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn behöver tydliga standarder. Det krävs därför ett väl utvecklat samarbete med det arbete som pågår runt Boverkets nya byggregler och Boverkets energihushållningsregler för att undvika intressekonflikter kring utformning och funktionskrav.

Specifika kommentarer

Förslag 1 – Utveckling av information och vägledning

VVS-Fabrikanterna stödjer Boverkets förslag att myndigheten ska få i uppdrag att i samverkan med andra myndigheter ta fram information och vägledning för att stödja sektorns omställning. Det är av yttersta vikt att myndigheterna tilldelas de resurser som krävs för att kunna axla denna roll. VVS-Fabrikanterna vill även betona att samverkan med branschens aktörer är avgörande för att lyckas med den cirkulära omställningen.

Boverket föreslår att myndigheten ska få i uppdrag att driva och samordna arbetet med att ta fram mål och en nationell strategi för den cirkulära omställningen i sektorn. VVS-Fabrikanterna anser att mål och en nationell strategi kan utgöra en viktig del i utvecklingen genom att visa en tydlig riktning för sektorns arbete. VVS-Fabrikanterna vill här lyfta fram vikten av att ett sådant arbete sker i nära samarbete med sektorns aktörer och med beaktande av den potential som finns inom resurseffektivitet och cirkularitet. Målen måste sättas på rätt nivå och baseras på ett gediget underlag som beskriver hur mycket material och produkter som finns tillgängliga för cirkulering framöver. Detta för att undvika suboptimering och att byggnadsverk rivs i förtid för att kunna uppfylla målen. Ett större utbud av återbrukat material är eftersträvänsvärt, men fokus bör i första hand ligga på att bevara det som redan har byggts, vilket påverkar tillgängligheten av material och produkter för återbruk.

Boverket föreslår att myndigheten ska få i uppdrag att ta fram verktyg och metoder för att belysa nyttor och mervärden med cirkulära åtgärder. Ökad cirkularitet är ett verktyg för att uppfylla flera miljömål, och att beskriva detta kan säkerligen ge ökad förståelse för vikten av att ställa om. VVS-Fabrikanterna är dock tveksamma till att denna information kommer att ha någon större betydelse för sektorns omställning mot ökad cirkularitet. Drivkrafterna är snarare lagkrav och marknadskrav samt att de cirkulära lösningarna blir lönsamma.

Förslag 2 – Utveckling av klimatdeklarationer

VVS Fabrikanterna stödjer Boverkets förslag om att ta fram nationella referensvärden eller jämförelsevärden för byggnaders klimatpåverkan vid ombyggnad. Arbete bidrar till ökad kunskap och underlag inför beslut om ombyggnader. Dock är det av stor vikt att referensvärden speglar hela livscykeln, då livscykeln på en byggnad kommer få stor betydelse på effekten av cirkularitet. Viktigt att Boverket beaktar de förslag som finns sedan tidigare avseende referensvärden och gränsvärden för nya byggnader, då dessa inte omfattar hela livscykeln. Detta kan annars skapa svårigheter när man avser att jämföra och marknadsföra nya byggnader jämfört med befintliga ombyggnader.

Förslag 3 – Digitaliseringsförslag

VVS Fabrikanterna håller med Boverket om att digitaliseringen är en viktig möjliggörare för en mer cirkulär byggsektor.

Boverket lägger fram ett flertal förslag inom digitaliseringsområdet vilka kan gynna alla parter i värdekedjan både i nybyggnation och i arbetet för ökad cirkularitet. Förslagen handlar om grundläggande system som bygger på öppna standarder och filformat vilket skulle bidra till ökad harmonisering och förenklad hantering av information. VVS Fabrikanterna stödjer Boverkets förslag. VVS Fabrikanterna förutsätter att förslagen utarbetas med hänsyn taget till arbetet med digitala produktpass och andra regelverk som kommer från EU så att vi inte får en svensk lösning som är inkompatibel med EUs krav. VVS Fabrikanterna vill även lyfta vikten av att Boverket samverkar med branschen i dessa frågor. Det pågår många initiativ i branschen, och vi måste minimera risken att olika initiativ motverkar varandra.

Förslag 4 – Resurshushållningsplan

VVS Fabrikanterna har inga synpunkter avseende att kontrollplanen delas upp i två separata bestämmelser, om det underlättar tillsynen och redovisningen för byggherrar.

Övriga specifika kommentarer i remissen.

- Vad gäller målgruppsanpassad vägledning vill vi på VVS Fabrikanterna anmäla oss som potentiellt bollplank för frågor som täcker våra produktområden, om detta skulle bli aktuellt.
- De punkter som tas upp för att skapa design, utformning och arbetssätt i syfte att underlätta återbruk är alla relevanta. Det krävs ett detaljarbete, ned på produktgrupp-nivå, för att konkretisera vad som är nödvändigt, men det är även viktigt att detta arbete inte kommer i konflikt med andra ambitioner inom EU och vad som är andemeningen med de nya byggreglerna, (innovationskraft, automatisering, bygga billigare). Vi hoppas Boverket ser långsiktigt och holistiskt på detta uppdrag.
- Effektivt återbruk kräver standarder. Som exempel kan nämnas lättväggssystem, som med rätt infästningar är mycket lämpliga för återbruk, men då behövs till exempel en standard för takhöjd. Vi vill med detta lyfta ett exempel på en konflikt mot de nya byggreglerna som snarare förespråkar flexibilitet i sådana frågor.
- Boverket anger att förslagen avseende digitalisering utgår från engångsprincipen. VVS Fabrikanterna vill påpeka att för våra produktgrupper utgår den från RSK

databasen, som standardiserat kommunikationen av produkter inom VS och VA. Den miljö som byggs upp måste kunna kommunicera effektivt med till exempel RSK-databasen.

- Materialförsörjningen för samhällsbyggande behöver större fokus i samhället och det är positivt att Boverket har analyserat frågan om kritiska byggmaterial. Samtidigt är det, som Boverket skriver, inte enkelt att definiera vad som är ett kritiskt byggmaterial. Beroende på byggnadsverk kan olika material vara kritiska och avsaknaden av ett material, vilket kan variera, kan skapa hinder för byggnation. Beredskapsfrågan får allt större uppmärksamhet och en viktig del i detta är materialförsörjningsanalyser på materialnivå. VVS Fabrikanterna är positiva till att Boverket har initierat ett arbete med att ta fram denna typ av analyser tillsammans med byggmaterialindustrin.
- Boverket anger att ekonomiska styrmedel kan främja en cirkulär ekonomi. Att ta fram styrmedel kräver en stor förståelse och kunskap om hur dessa kan påverka en byggnad och branschen. VVS Fabrikanterna vill påtala vikten att olika material har olika förutsättningar för cirkularitet och att ekonomiska styrmedel behöver ta hänsyn till detta och även hur hela byggnader värderas utifrån ett livscykelperspektiv.
- Boverket föreslår fem generella indikatorer för att beskriva och följa upp omställningen till en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn. Det är positivt att det utvecklas verktyg för att förbättra uppföljningen av den cirkulära ekonomin. Att följa upp utvecklingen är inte minst viktig för att veta vilka åtgärder som kan krävas. Indikatorer är ett bra sätt att följa utvecklingen över tid förutsatt att data går att samla in och dela på ett effektivt sätt. VVS Fabrikanterna är positiva till att indikatorer tas fram och vill lyfta vikten av att sektorns aktörer involveras i framtagandet.

Jonny Hellman, VD
VVS Fabrikanternas Råd

